

nhde, befordrer man desuden i mine Tanker Sæcterervæsenet. Enhver, som har havt Leilighed til at kende den offentlige Mening, Folkets Mening rundt omkring i Landet, saaledes som den er kommen frem i de senere Aar, vil under den sidste Krig have lagt Mærke til, hvormange der forundrede sig over denne Krig og ikke kunde forſone sig med den Tanke, at det ene Menneſte ſkulde have Ret til at drage Sværdet og gjennebore det andet; de have ikke kunnet finde Hjemmel derfor i det nye Testamente, og ſkjøndt jeg ligeoverfor dem har paaæraabt mig Luthers Skrifter, har jeg dog havt den største Aleilighed med at overbevise dem om, at det ikke var Synd at gaae i Krig. Det er jo blevet udtalt ogsaa her, at det at gaae i Krig ikke er Synd, men en hellig Pligt. Men Sæcterernes Præster er det ikke muligt at overbevise derom, og dem maa man derfor opgive. Men ikke alene hos Sæcterne, men ogsaa hos Adskillige i Folketirken gjør den Mening sig mere og mere gjældende, at det er en Synd at gaae i Krig. Fordi to Landes Negjeringer eller Miniſtre blive uenige, hører man ſige, ſkulde vi derfor gaae hen og lade os ſlagte? Det er i ſig ſelv ikke let at overbevise Folk, over hvem der er kommet religiøse Samvittighedsſtruxler; men gaae vi nu endhyrdmere hen og gjøre en ſaadan Adſtillelſe ſom den, hvorom her tales, og ſom hverken har Hjemmel i det nye Testamente eller i Folketirkens Lære, ſaa giver man netop Sæctererne og Tvivlerne, der have lyttet til deres Lære, Baaben ihænde mod Forfatningen og Negjeringen og mod dem, ſom gjerne ville, at enhver Borger ſkal forſvare ſit Fædreland. Man gjør dette, naar man lader Præſten ſige: „Ja, I Andre kunne uden at paaædrage Eder ſtært Dabel gaae i Krigen; det gjør ikke ſaa nøie med Eder, om I tage Deel i den Naahed, de uærdige Adſteiler og de ſlemme Scener, ſom Feltlivet fører med ſig; men jeg er en Fredens Mand og hellig, Freden er lyſt over mig, og jeg kan ikke bære Baaben og udgøde Blod; jeg er en Kjærlighedens Mand“. En ſaadan Tale har ikke Hjemmel nogetſteds; der er Ingen, ſom af det nye Testamente kan viſe, at den har ſin Berettigelse deri. Derfor bør vi ſøge at holde en ſaadan Adſtillelſe ude

af Værnepligtsloben, og jeg ſkulde derfor ret inderligt ønske, at det Samme, ſom igaar vedtoges i Folkethinget, maatte blive vedtaget idag her.

Madvig: Det ærede Medlem, ſom ſidſt havde Ordet, ſagde, at man ikke vilde viſe Geiſtligheden nogen Tjeneste ved at opretholde Fritagelſen for ordinerede Geiſtlige for i Krigstid at gjøre Tjeneste ſom Combattanter. Der er ſlet ikke Tale om at gjøre Geiſtligheden nogen Tjeneste. Ingen af os, der forlanger denne Fritagelſe for ordinerede Geiſtlige, mener derved at ville gjøre Geiſtligheden nogen Tjeneste; der er Ingen af os, ſom har Interøſe for, at de enkelte Individier af Geiſtligheden ſom Individier blive fri; men hvad vi forlange, er Reſpect for Foreſtillingen om den ordinerede Geiſtlige og hans Virkſomhed, ſaaledes ſom vi troe, at den i Almindelighed gjør ſig gjældende, ſaaledes ſom vi ſelv have den, og ſaaledes ſom den ligger i vor Kirkes naſbrudte Sædvane. Jeg ſtal ikke forſøge paa idag at gjenoptage Forhandlingerne om ſelve Spørgsmaalet, om de ordinerede Geiſtlige efter den protestantiſke Kirkes hele Opfattelſe og Begreb om Lærereembedet bør gaae i Krig. Der er blevet ſagt Noſ derom, og vi komme hinanden ikke nærmere derved, at man fra den anden Side beſtændig foreholder os dette, at man ſtal offre Liv og Blod for Fædrelandet. Ja, det ſtal man gjøre; men der er jo heller ikke i Mindretalsforſlaget Noget, ſom indeholder nogen beſtemt Forhindring derimod, og ſelv de, der ſkulde være Geiſtlige, ſtulde jo, ſaalænge de ikke have opnaaet denne Stilling, gjøre det ligesaa godt ſom Enhver af os. Jeg ſtal alſaa forlade hele dette Spørgsmaal, da jeg maa troe, at det under Sagens 2den Behandling er blevet tilſtrækkelig godtgjort, hvad Fleertallet af dette Things Medlemmer troer om dette Punkt. Nu er der Spørgsmaal om, hvilken Bægt Landſthingets Medlemmer under Sagens nærværende Stilling bør lægge paa den Overbeviſning, ſom de tidligere have vedkjendt ſig, og det er alene derom, at jeg ſtal ſige et Par Ord. Jeg ſtal da ſige dette: Dette Things Fleertal, og ſtore Fleertal, har ved 2den Behandling, og det ſtøttende ſig til Miniſteren